

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
ATHANASIOS RANTOS IŠVADA,
pateikta 2022 m. vasario 24 d.¹

Byla C-99/21 P

**Danske Slagtermestre
prieš**

Europos Komisiją

„Apeliacinis skundas – Valstybės pagalba – SESV 107 straipsnio 1 dalis – Įmokų nuotekų surinkimui sistema – Skundas – Sprendimas, kuriuo konstatuojamas valstybės pagalbos nebuvimas – Ieškinys dėl panaikinimo – Priimtinumai – Teisė pareikšti ieškinį – SESV 263 straipsnio ketvirta pastraipa – Reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktas, dėl kurio nereikia patvirtinti įgyvendinimo priemonių – Tiesioginė sąsaja“

I. Įvadas

1. Apeliaciniu skundu *Danske Slagtermestre* prašo panaikinti 2020 m. gruodžio 1 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo nutartį *Danske Slagtermestre / Komisija* (T-486/18, nepaskelbta Rink., EU:T:2020:576, toliau – skundžiama nutartis); ja šis teismas atmetė kaip nepriimtina jos ieškinį dėl 2018 m. balandžio 19 d. Europos Komisijos sprendimo C(2018) 2259 *final* dėl valstybės pagalbos SA.37433 (2017/FC) – Danija (toliau – ginčijamas sprendimas) panaikinimo, kuriuo, pasibaigus pirminiam tyrimo etapui, konstatuota, kad priemonė, priimta pagal 2013 m. liepos 4 d. *lov Nr. 902/2013 om ændring af lov om betalingsregler for spildevandsforsyningsselskaber m.v. (Betalingsstruktur for vandafledningsbidrag, bemyndigelse til opgørelse af særbidrag for behandling af særlig forurenede spildevand m.v.)* [Įstatymas Nr. 902/2013, iš dalies keičiantis įstatymą, nustatantį taisyklės, susijusias su įmokomis, mokėtinomis nuotekų valymo operatoriams (įmokų nuotekoms šalinti sistema, leidžianti nustatyti specialias įmokas už ypač užterštų nuotekų valymą ir t. t.)] (toliau – ginčijama priemonė), nėra valstybės pagalba, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.

2. Šioje byloje Teisingumo Teismas turi galimybę patikslinti ieškinio, kurį pagalbos gavėjų konkurentai pareiškė SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje numatytu trečiuoju atveju, priimtinumą sąlygas, būtent – sąvokas „tiesioginė sąsaja“ ir „įgyvendinimo priemonės“, kaip jas išaiškino Teisingumo Teismas 2018 m. lapkričio 6 d. Sprendime *Scuola Elementare Maria Montessori / Komisija, Komisija / Scuola Elementare Maria Montessori ir Komisija / Ferracci*².

¹ Originalo kalba: prancūzų.

² C-622/16 P–C-624/16 P, EU:C:2018:873, toliau – Sprendimas *Montessori*.

II. Ginčo aplinkybės

3. *Danske Slagtermestre* yra profesinė asociacija, kuri Danijoje atstovauja mažoms mėsinėms, skerdykloms, didmenininkams ir perdirbimo įmonėms. 2013 m. rugsėjo 26 d. ji pateikė skundą Komisijai, motyvuodama tuo, kad Danijos Karalystė, patvirtinusi ginčijamą priemonę, didelėms skerdykloms suteikė valstybės pagalbą, atitinkančią įmokų už nuotekų surinkimą sumažinimą.

4. Šia priemone buvo pakeista įmokų nuotekų surinkimui sistema³ ir nustatytas laipsniškai mažėjantis „pakopinis“ modelis, numatantis tarifą už kubinį nuotekų metrą, taikomą atsižvelgiant į trimis dalimis išleistų nuotekų tūrį (toliau – pakopinis modelis), kai pirmoji dalis atitinka suvartojamo vandens kiekį, kuris neviršija 500 m³ per metus vienam nekilnojamojo turto objektui, antroji dalis atitinka suvartojamo vandens kiekio dalį, kuri yra nuo 500 m³ iki 20 000 m³ per metus vienam nekilnojamojo turto objektui ir numato 20 % mažesnę tarifą už kubinį metrą nei pirmajai daliai, o trečioji dalis atitinka vandens suvartojimo dalį, viršijančią 20 000 m³ per metus vienam nekilnojamojo turto objektui ir numato 60 % mažesnę tarifą nei pirmajai daliai⁴.

5. Pasibaigus preliminariam procedūros etapui Komisija priėmė ginčijamą sprendimą, jame pripažino, kad ginčijama priemone nustatyti nauji tarifai nėra valstybės pagalba, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.

III. Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiama nutartis

6. 2018 m. rugpjūčio 15 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo apeliančios SESV 263 straipsniu grindžiamą ieškinį dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo.

7. Skundžiama nutartimi Bendrasis Teismas pripažino ieškinį nepriimtiniu, motyvuodamas tuo, kad apeliančė neturėjo teisės pareikšti ieškinio nei savo vardu, nei kaip savo narių interesų atstovė. Konkrečiau kalbant, Bendrasis Teismas nusprendė, kad apeliančė neturėjo teisės pareikšti ieškinio dėl savo, kaip suinteresuotosios šalies, statuso (nes ieškinyje nenurodė, kad buvo pažeistos jos procesinės teisės), nei dėl tiesioginės ir konkrečios sąsajos su jos nariais.

8. Konkrečiau kalbant apie šio ieškinio priimtinumą, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje numatytą trečiąją atvejį⁵, pažymėtina, kad Bendrasis Teismas, pripažinęs, kad ginčijamas sprendimas yra „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktas“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą (skundžiamos nutarties 94–96 punktai), nusprendė, kad šis sprendimas nėra tiesiogiai susijęs su apeliante (šios nutarties 97–104 punktai), todėl jos pareikštas ieškinytis yra nepriimtinas, nesant reikalo nustatyti, ar dėl to sprendimo reikėjo patvirtinti įgyvendinimo priemones (minėtos nutarties 105 punktas).

³ Prieš įsigaliojant šiam įstatymui Danijos teisės aktuose buvo numatyta vienetinė rinkliava už vandens kubinį metrą visiems prie tos pačios valymo stoties prijungtiems vandens vartotojams, neatsižvelgiant į jų veiklos sektorių ir nepriklausomai nuo jų suvartojimo.

⁴ Konkrečiau kalbant, pagal pakopinį modelį prie trečiosios dalies priskirti vartotojai pirmiausia moka pirmajai daliai nustatytą tarifą (kol jų suvartojamas vandens kiekis viršija 500 m³), paskui moka antrajai daliai nustatytą tarifą (kol jų suvartojamas kiekis viršija 20 000 m³) ir galiausiai moka įmokas už nuotekas pagal trečiajai daliai nustatytą tarifą.

⁵ Tai atvejis, kai pareiškiamas ieškinytis dėl reglamentuojamojo pobūdžio teisės akto, kuris yra tiesiogiai susijęs su ieškovu ir dėl kurio nereikia patvirtinti įgyvendinimo priemonių.

IV. Procesas Teisingumo Teisme ir šalių reikalavimai

9. 2021 m. vasario 17 d. *Danske Slagtermestre* pateikė apeliacinį skundą dėl skundžiamos nutarties. Ta asociacija Teisingumo Teismo prašo šią nutartį panaikinti⁶.

10. Komisija, palaikoma Danijos Karalystės, Teisingumo Teismo prašo atmesti apeliacinį skundą ir priteisti iš apeliančios bylinėjimosi išlaidas.

11. Šalys taip pat raštu atsakė į Teisingumo Teismo pateiktus klausimus. Teisingumo Teismas, remdamasis savo Procedūros reglamento 76 straipsnio 2 dalimi, nusprendė priimti sprendimą nesurengęs teismo posėdžio.

V. Analizė

12. Grįsdama apeliacinį skundą *Danske Slagtermestre* remiasi penkiais pagrindais, iš esmės susijusiais su tuo, kad Bendrasis Teismas neteisingai aiškino ir taikė „tiesioginės sąsajos“ sąlygą, kaip ji suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos trečiąjį atvejį, Teisingumo Teismo išaiškintą Sprendime *Montessori*.

13. Pirmiausia Komisijai kyla abejonių dėl apeliacinio skundo priimtumo, nes apeliančios reikalavimai yra susiję tik su skundžiamos nutarties panaikinimu, o pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 170 straipsnio 1 dalį apeliaciniame skunde turi būti reikalaujama visiškai arba iš dalies patenkinti pirmojoje instancijoje pareikštus reikalavimus. Dėl apeliacinio skundo esmės Komisija, palaikoma Danijos vyriausybės, pirmiausia prašo jį atmesti, o jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą dėl tiesioginės sąsajos su apeliante vertinimo, – atmesti apeliacinį skundą dėl to, kad ginčijamas sprendimas yra reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktas, dėl kurio reikia patvirtinti įgyvendinimo priemonės, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos trečiąjį atvejį, ir pakeisti skundžiamos nutarties motyvus.

14. Pirmiausia dėl apeliacinio skundo priimtumo, kaip tai suprantama pagal Procedūros reglamento 170 straipsnio 1 dalį, pažymėtina, kad nors apeliančė aiškiai neprašo patenkinti pirmojoje instancijoje pateiktų reikalavimų ar net panaikinti ginčijamą sprendimą⁷, man atrodo, kad jos reikalavimais iš esmės siekiama to paties rezultato, nes priešingu atveju jie būtų pernelyg formalūs⁸. Todėl manau, kad apeliacinis skundas yra priimtinas.

15. Taigi visų pirma išanalizuosiu penkis apeliacinio skundo pagrindus, susijusius su Bendrojo Teismo vertinimu dėl tiesioginės sąsajos su apeliante (A skirsnis). Toliau nagrinėsiu pirmojoje instancijoje pareikšto ieškinio priimtumą tuo atveju, jeigu Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į mano siūlomus argumentus, nuspręstų panaikinti skundžiamą nutartį (B skirsnis), kiek tai susiję, pirma, su tiesiogine sąsaja su apeliante (B.1 skirsnis) ir, antra, su klausimu dėl galimo įgyvendinimo priemonių nebuvimo, kurio Bendrasis Teismas nenagrinėjo skundžiamoje nutartyje (B.2 skirsnis).

⁶ Pažymiu, kad apeliančė neprašo nei patenkinti pirmojoje instancijoje pareikšto ieškinio, nei priteisti iš Komisijos bylinėjimosi abiejose instancijose išlaidas.

⁷ Ji tik prašo panaikinti skundžiamą nutartį pagal Procedūros reglamento 169 straipsnį.

⁸ Šiuo klausimu žr. 2020 m. liepos 16 d. Sprendimą *Inclusion Alliance for Europe / Komisija* (C-378/16 P, EU:C:2020:575, 57–60 punktai). Be to, kadangi apeliacinis skundas susijęs tik su ieškinio priimtumu, tuo atveju, jei apeliacinis skundas bus patenkintas, nekyla abejonių dėl to, kad pirmojoje instancijoje pateikti reikalavimai dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo išliks visiškai reikšmingi, juo labiau kad, remiantis mano pasiūlymais, ieškinyt turės būti grąžintas Bendrajam Teismui, kad šis priimtų sprendimą dėl ieškinio pagrįstumo.

A. Dėl apeliacinio skundo

16. Penki apeliacinio skundo pagrindai, kuriuos reikia nagrinėti kartu, yra susiję, pirma, su klaidingu sąvokos „tiesioginė sąsaja“ taikymu, antra, su tuo, kad Bendrasis Teismas supainiojo tiesioginės sąsajos vertinimą su konkrečios sąsajos vertinimu, trečia, su tuo, kad Sprendime *Montessori* nustatyti kriterijai, susiję su tiesiogine sąsaja, yra tenkinami šioje byloje, ketvirta – su tuo, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai nusprendė, kad apeliantė neįrodė, kad jos nariai patyrė konkurencijos iškreipimą, ir, penkta, su tuo, kad Bendrasis Teismas klaidingai aiškino su konkrečia sąsaja susijusius kriterijus, darant prielaidą, kad jie buvo reikšmingi jos vertinimui.

1. Dėl tiesioginės sąsajos kriterijaus, kaip jis išaiškintas Teisingumo Teismo jurisprudencijoje

17. Pirmiausia reikia priminti, kad SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje nustatyta, jog kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo gali pirmoje ir antroje pastraipose numatytais sąlygomis pareikšti ieškinį dėl jam skirtų aktų (pirmasis atvejis) arba aktų, kurie yra tiesiogiai ir konkrečiai su juo susiję (antrasis atvejis)⁹, ar dėl reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktų, tiesiogiai su juo susijusių ir dėl kurių nereikia patvirtinti įgyvendinimo priemonių (trečiasis atvejis)¹⁰.

18. Be to, kadangi SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje numatytu antruoju ir trečiuoju atvejais žodžių junginys „tiesiogiai su juo susiję“ suformuluotas vienodai, jau buvo nuspręsta, kad tiesioginės sąsajos sąvoka trečiuoju atveju negali būti aiškinama siauriau nei ta sąvoka antruoju atveju¹¹.

19. Pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje numatyta sąlyga, kad sprendimas, dėl kurio pareikštas ieškinys, turi būti tiesiogiai susijęs su fiziniu ar juridiniu asmeniu, reikalauja, kad būtų tenkinami du kumuliaciniai kriterijai, t. y. ginčijama priemonė, pirma, turi daryti tiesioginį poveikį asmens teisinei padėčiai ir, antra, nepalikti jokios diskrecijos už jos įgyvendinimą atsakingiems adresatams, nes toks įgyvendinimas yra visiškai automatinis ir išplaukia tik iš Sąjungos teisės aktų netaikant kitų tarpinių normų¹².

20. Dėl su valstybės pagalba susijusių taisyklių reikia pabrėžti, kad jų tikslas – užtikrinti konkurenciją. Taigi šioje srityje aplinkybė, kad Komisijos sprendimas nepanaikina nacionalinių priemonių, kurios šiai institucijai skirtame ieškovo skunde vertinamos kaip nesuderinamos su šiuo tikslu ir dėl kurių jis atsiduria nepalankioje konkurencinėje padėtyje, poveikio, leidžia daryti išvadą, jog šis sprendimas tiesiogiai susijęs su jo teisine padėtimi, konkrečiai kalbant, su SESV nuostatose dėl valstybės pagalbos nustatyta jo teise nepatirti aptariamomis nacionalinėmis priemonėmis iškreiptos konkurencijos¹³.

⁹ Šis atvejis iš esmės yra toks pats, koks buvo numatytas anksčiau galiojusiame EB 230 straipsnyje (arba dar anksčiau – EEB 173 straipsnyje), pagal kurį kiekvienas fizinis ar juridinis asmuo gali pareikšti ieškinį dėl sprendimų, kurie, nors ir būtų kitam asmeniui skirti reglamento ar sprendimo formos, yra tiesiogiai ir konkrečiai su juo susiję.

¹⁰ Šis trečiasis atvejis buvo įtrauktas Lisabonos sutartimi, siekiant išplėsti fizinių ir juridinių asmenų ieškinių, pareiškiamų dėl visų visuotinai taikomų aktų, išskyrus įstatymo galią turinčius aktus, panaikinimo, priimtinumą sąlygas (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Montessori* 26 ir 27 punktus).

¹¹ Šiuo klausimu žr. 2021 m. liepos 15 d. Sprendimą *Deutsche Lufthansa / Komisija* (C-453/19 P, EU:C:2021:608, 82–84 punktai).

¹² Žr. Sprendimo *Montessori* 42 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją. Tas pats pasakytina ir tuo atveju, kai adresatų galimybė nesilaikyti Sąjungos teisės akto yra visiškai teorinė, o jų ketinimas imtis jį atitinkančių veiksmų nekelia jokių abejonų (žr. 1998 m. gegužės 5 d. Sprendimo *Dreyfus / Komisija*, C-386/96 P, EU:C:1998:193, 44 punktą).

¹³ Žr. Sprendimo *Montessori* 43 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją.

21. Konkrečiai dėl pirmojo iš dviejų kriterijų, nurodytų šios išvados 19 punkte, taikymo Teisingumo Teismas pažymėjo, kad nors priimtimumo nagrinėjimo stadijoje Sąjungos teismas neprivalo galutinai nuspręsti dėl ieškovo ir Komisijos sprendime dėl valstybės pagalbos, koks ir yra ginčijamas sprendimas, nagrinėjamų nacionalinių priemonių gavėjų konkurencinių santykių, apie tiesioginę sąsają su ieškovu vis dėlto negalima daryti išvados remiantis tik konkurencinio santykio galimybe¹⁴.

22. Iš tiesų, kadangi sąlyga dėl tiesioginės sąsajos reikalauja, kad ginčijamas aktas tiesiogiai darytų poveikį ieškovo teisei padėčiai, Sąjungos teismas privalo patikrinti, ar ieškovas „tinkamai išdėstė priežastis, kodėl dėl Komisijos sprendimo jis gali atsidurti nepalankioje konkurencinėje padėtyje ir dėl tos priežasties gali būti daromas poveikis jo teisei padėčiai“¹⁵.

23. Šiuo atveju reikia išnagrinėti būtent šio kriterijaus, kaip jis išaiškintas Teisingumo Teismo jurisprudencijoje, tiksliau – Sprendime *Montessori*, taikymą.

24. Šiuo klausimu primenu, kad jurisprudencijoje iki Lisabonos sutarties įsigaliojimo, vertinant tiesioginę sąsają, kaip ji suprantama pagal EB 230 straipsnio ketvirtoje pastraipoje (dabar – SESV 263 straipsnio ketvirta pastraipa) numatytą antrąjį atvejį (tas vertinimas dažnai buvo antraeilis, palyginti su konkrečios sąsajos vertinimu¹⁶), buvo daugiau dėmesio skiriama antrajam tiesioginės sąsajos kriterijui, t. y. į už įgyvendinimą atsakingų valdžios institucijų diskrecijos neturėjimą¹⁷, o bet kokia ginčijamos priemonės materialinio poveikio analizė daugiausia buvo nagrinėjama atsižvelgiant į konkrečią sąsają. Lisabonos sutartyje nustačius SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje nurodytą trečiąjį atvejį, Sąjungos teismas, kurio buvo prašoma išnagrinėti tiesioginės sąsajos su ieškovu sąlygą, neatsižvelgiant į jokių argumentus dėl konkrečios sąsajos su juo, šį kriterijų aiškino vis griežčiau¹⁸, atsižvelgdamas į faktines aplinkybes, kurios iš esmės yra labai panašios į tas, kurios iki tol buvo konkrečios sąsajos nagrinėjimo dalis¹⁹.

25. Vis dėlto, nepaisant šios jurisprudencijos raidos, mano nuomone, negalima paneigti, kad tiesioginės sąsajos vertinimas yra iš esmės susijęs su teisinio pobūdžio elementais, kaip tai matyti iš tos pačios Teisingumo Teismo nuolat vartojamos formuluotės, t. y. sąlygos, kad ginčijama priemonė turėtų tiesioginį poveikį asmens *teisei padėčiai*²⁰, o konkrečios sąsajos vertinimas reiškia tikrą ieškovo faktinės situacijos vertinimą, iš esmės grindžiamą ekonominio pobūdžio rodikliais²¹.

¹⁴ Žr. Sprendimo *Montessori* 46 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją.

¹⁵ Žr. Sprendimo *Montessori* 47 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją.

¹⁶ Žr., be kita ko, 1990 m. liepos 12 d. Sprendimą *COFAZ / Komisija* (C-169/84, EU:C:1990:301, 30 punktas).

¹⁷ Žr., be kita ko, 1985 m. sausio 17 d. Sprendimą *Piraiki-Patraiki ir kt. / Komisija* (11/82, EU:C:1985:18, 7–10 punktai) ir 1990 m. liepos 12 d. Sprendimą *COFAZ / Komisija* (C-169/84, EU:C:1990:301, 30 punktas).

¹⁸ Nors, kaip paaiškinta šios išvados 18 punkte nurodytoje jurisprudencijoje, sąvoka „tiesioginė sąsaja“, kuri patenka į SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos trečiąjį atvejį, negali būti aiškinama siauriau nei ta, kuri patenka į šios nuostatos antrąjį atvejį.

¹⁹ Žr., be kita ko, V. Noël ir S. Thomas „Locus Standi in State Aid Litigation After Montessori“, *European State Aid Law Review*, Nr. 4, 2021, p. 528 ir R. Caranta „Knock, and it shall be opened unto you: Standing for non-privileged applicants after Montessori“, *Common Market Law Review*, Nr. 58, 2021, p. 173 ir 174. Man neatrodo, kad pats Sprendimas *Montessori* šiuo klausimu būtų nekritikuotinas, nes to sprendimo 46 ir 47 punktuose Teisingumo Teismo vartota formuluotė siekiant patikslinti kriterijus, susijusius su tiesioginės sąsajos sąlyga, yra labai panaši į tą, kurią jis pats vartojo 1990 m. liepos 12 d. Sprendimo *COFAZ / Komisija* (C-169/84, EU:C:1990:301) 28 punkte, siekdamas atlikti visai kitokią konkrečios sąsajos analizę.

²⁰ Tiksliauariant, turiu omenyje pirmąjį iš dviejų šios sąlygos kriterijų, nes antrasis kriterijus, kurio buvimas šioje byloje neginčijamas, yra tas, kad ginčijama priemonė nepalieka jokios diskrecijos už jos įgyvendinimą atsakingiems adresatams (žr. šios išvados 19 ir 23 punktus).

²¹ Generalinis advokatas M. Wathelet byloje *Montessori* pasiūlė daryti aiškų skirtumą tarp tiesioginės sąsajos ir konkrečios sąsajos, grindžiamą tuo, kad šios abi sąlygos yra susijusios su ieškovo *teisine* padėtimi (ginčijama priemonė turi daryti „tiesioginį poveikį“ jo teisei padėčiai) ir su jo *faktine* padėtimi (priemonė turi daryti poveikį jam dėl jį iš kitų asmenų išskiriančių *konkrečių aplinkybių*) (generalinio advokato M. Wathelet išvados sujungtose bylose *Scuola Elementare Maria Montessori / Komisija, Komisija / Scuola Elementare Maria Montessori ir Komisija / Ferracci*, C-622/16 P–C-624/16 P, EU:C:2018:229, 57 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Vis dėlto Sprendime *Montessori* Teisingumo Teismas nepatvirtino tokio aiškaus skirtumo.

2. Dėl Bendrojo Teismo vertinimo, susijusio su tiesiogine sąsaja su apeliante

26. Pirma, darydamas nuorodą į Sprendime *Montessori* suformuluotus principus Bendrasis Teismas priminė, kad, kiek tai susiję su klausimu, ar ginčijamas sprendimas daro tiesioginį poveikį apeliantės teisei padėčiai, „Sąjungos teismas turi patikrinti, ar pastaroji *tinkamai išdėstė priežastis*, kodėl dėl Komisijos sprendimo ji gali atsidurti nepalankioje konkurencinėje padėtyje ir dėl to gali būti daromas poveikis jos teisei padėčiai“²², ir nurodydamas skundžiamos nutarties 71–77 punktus pažymėjo, kad „nagrinėjama atveju ieškovė *neįrodė*, kad jos nariai ar kai kurie iš jų būtų realiai paveikti nagrinėjamos priemonės, ką jau kalbėti apie jos pasekmes jų konkurencinei padėčiai“, taip pat padarė išvadą, kad „ieškovė *tinkamai* neįrodė, jog dėl ginčijamo sprendimo jos nariai gali atsidurti nepalankioje konkurencinėje padėtyje ir dėl to šis sprendimas gali daryti tiesioginį poveikį jų teisei padėčiai, visų pirma jų teisei nepatirti dėl šios priemonės atitinkamoje rinkoje iškraipytos konkurencijos“²³.

27. Kaip teigia apeliantė, man atrodo, kad vartodamas veiksmožodžius „parodyti“ ir „įrodyti“ Bendrasis Teismas tiesioginės sąsajos sąlygai, kaip ji suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą, taikė griežtesnius reikalavimus nei iš Teisingumo Teismo Sprendime *Montessori* pateikto šios sąlygos išaiškinimo kylančius reikalavimus. Tame sprendime Teisingumo Teismas aiškiai nurodė, kad nors apie tiesioginę sąsają su ieškovu vis dėlto negalima daryti išvados remiantis tik konkurencinio santykio galimybe²⁴, jis privalo patikrinti, ar ieškovas „tinkamai išdėstė“, kad egzistuoja „nepalankios konkurencinės padėties galimybė“²⁵. Vis dėlto labai abejoju, ar šio principo taikymas šioje byloje reiškia, kad apeliantė privalėjo „parodyti“, kad kai kurie jos nariai „bus konkrečiai paveikti nagrinėjamos priemonės“ ir „kokios bus šios priemonės pasekmės jų konkurencinei padėčiai“.

28. Taigi man atrodo, kad Bendrojo Teismo vertinime padaryta teisės klaida, atsižvelgiant į Teisingumo Teismo sprendime *Montessori* pateiktą aiškinimą.

29. Antra, bet kuriuo atveju, siekiant neapsiriboti pernelyg formaliu vertinimu, reikia patikrinti, ar, neatsižvelgiant į naudojamą kriterijų, Bendrojo Teismo nurodytų aplinkybių vis dėlto pakanka išvadai, kad apeliantė „tinkamai neišdėstė priežasčių, kodėl dėl Komisijos sprendimo ji galėtų atsidurti nepalankioje konkurencinėje padėtyje“, pagrįsti.

30. Kaip tvirtina apeliantė, dėl vertinimo, susijusio su *tiesioginės sąsajos* su jos nariais nebuvimu šioje byloje, skundžiamos nutarties 103 punkte Bendrasis Teismas tik daro nuorodą į jos 71–77 punktus, kuriuose aiškiai kalbama apie visiškai kitokį vertinimą, susijusį su *konkrečios sąsajos* su jos nariais nebuvimu²⁶.

31. Šie skundžiamos nutarties punktai iš principo yra susiję su „esminio poveikio konkurento padėčiai rinkoje įrodymu“. Vis dėlto „esminio poveikio [apeliantės] konkurencinei padėčiai“ kriterijus, reikšmingas analizuojant konkrečią sąsają, neabejotinai skiriasi nuo „nepalankios konkurencinės padėties galimybės“ kriterijaus, kuris yra svarbus analizuojant tiesioginę sąsają. Pagal skundžiamos nutarties 69 punktą nurodytą Teisingumo Teismo suformuotą

²² Žr. skundžiamos nutarties 102 punktą (išskirta mano).

²³ Žr. skundžiamos nutarties 103 punktą (išskirta mano).

²⁴ Žr. Sprendimo *Montessori* 46 punktą.

²⁵ Žr. Sprendimo *Montessori* 47 punktą.

²⁶ Žr. skundžiamos nutarties 70 ir 78 punktus. Taigi, remiantis generalinio advokato M. Wathelet žodžiais, Bendrasis Teismas iškraipė „sąlygą, susijusią su tiesiogine sąsaja“ (generalinio advokato M. Wathelet išvados sujungtose bylose *Scuola Elementare Maria Montessori / Komisija, Komisija / Scuola Elementare Maria Montessori* ir *Komisija / Ferracci*, C-622/16 P–C-624/16 P, EU:C:2018:229, 58 punktas).

jurisprudenciją, *siekiant įrodyti konkrečią sąsają*, įmonei nepakanka remtis vien argumentu, kad ji yra įmonės, pagalbos gavėjos, konkurentė, bet ji taip pat turi įrodyti, kad atsidūrė situacijoje, kuri ją individualizuoja taip pat, kaip ir ginčijamo sprendimo adresatą²⁷, o *tiesioginei sąsajai įrodyti* pakanka, kad tokia įmonė tinkamai nurodytų priežastis, kodėl dėl Komisijos sprendimo ji gali atsidurti nepalankioje konkurencinėje padėtyje ir dėl to gali būti daromas poveikis jos teisei padėčiai²⁸.

32. Žinoma, kaip teigia Komisija, nagrinėjamu atveju negalima atmesti galimybes, kad aplinkybės, kuriomis buvo grindžiamas vertinimas dėl konkrečios sąsajos su apeliančios nariais nebuvimo (ar veikiau kai kurios iš šių aplinkybių), taip pat gali būti reikšmingos siekiant įrodyti, kad ji „tinkamai nurodė priežastis, kodėl dėl Komisijos sprendimo ji galėtų atsidurti nepalankioje konkurencinėje padėtyje“. Vis dėlto Bendrasis Teismas šiuo klausimu nepateikė jokio paaiškinimo.

33. Taigi, mano nuomone, aišku, kad skundžiamos nutarties 71–77 punktuose Bendrojo Teismo nurodytomis aplinkybėmis negalima pagrįsti jo išvados, kad nėra tiesioginės sąsajos su apeliančios nariais²⁹.

34. Visų pirma, priešingai, nei Bendrasis Teismas konstatavo skundžiamos nutarties 71, 72 ir 74 punktuose, tiesioginės sąsajos su apeliante vertinimas neturi būti grindžiamas konkrečiais duomenimis apie jos narių rinkos dalis, apyvartą ar pajamas. Šis vertinimas, priešingai, nei Bendrasis Teismas konstatavo skundžiamos nutarties 73 ir 75 punktuose, taip pat nereikalauja įrodyti nuotekų valymo mokesčių poveikio kainoms, kurias apeliančios nariai taiko klientams arba kurias siūlo savo tiekėjams³⁰.

35. Skundžiamos nutarties 76 punkte Bendrasis Teismas iš esmės prašė atlikti priemonės trūkumų, susijusių su konkurencingumu didelių Danijos įmonių atžvilgiu, ir privalumų, atsirandančių sumažinus mažųjų ir vidutinių Danijos įmonių sąnaudas, palyginti su kitose valstybėse narėse įsteigtomis konkuruojančiomis įmonėmis, lyginamąją analizę. Vis dėlto, nors tokia analizė gali būti reikšminga nustatant konkurencijos iškreipimą, kuris yra vienas iš sąvokos „valstybės pagalba“, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, elementų, nemanau, kad ji yra būtina vertinant tiesioginę sąsają su apeliančios nariais³¹.

36. Galiausiai akivaizdu, kad, kaip jau priminiau šios išvados 31 punkte, esminio poveikio apeliančios narių konkurencinei padėčiai kriterijus, nurodytas skundžiamos nutarties 77 ir 78 punktuose, yra susijęs su tipiniu konkrečios sąsajos kriterijumi³².

²⁷ Žr., be kita ko, 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimą *British Aggregates / Komisija* (C-487/06 P, EU:C:2008:757, 48 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

²⁸ Žr. šios išvados 22 punktą. Taigi akivaizdu, kad abi sąlygos yra skirtingos ir kad konkrečios sąsajos nustatymo reikalavimai iš esmės skiriasi nuo tiesioginei sąsajai keliamų reikalavimų.

²⁹ Be to, kalbant apie tai, kad skundžiamos nutarties 73 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, jog nebuvo įrodyta, kad mokesčiai už nuotekų valymą buvo perkelti į kainas, kurias apeliančios nariai gali faktiškai taikyti savo klientams arba siūlyti savo tiekėjams, pakanka konstatuoti, kad valstybės pagalbos konkretaus poveikio apeliančios konkurencinei padėčiai nagrinėjimas nėra reikšmingas kriterijus vertinant ieškinio priimtinumą, nes šiame etape Sąjungos teismas neturėjo priimti galutinio sprendimo dėl apeliančios ir pagalbos gavėjų konkurencinių santykių, bet turėjo patikrinti, ar apeliančios tinkamai nurodė priežastis, kodėl dėl Komisijos sprendimo ji *galėtų atsidurti nepalankioje konkurencinėje padėtyje* (žr. šios išvados 20 ir 21 punktuose nurodytą jurisprudenciją).

³⁰ Be to, Teisingumo Teismas neseniai nusprendė, kad Bendrasis Teismas, iš esmės priekaištaudamas apeliantei, kad ji neapibrėžė rinkų, kuriose buvo tariamai pakenkta jos konkurencinei padėčiai, ir pažymėdamas, kad ji nepateikė jokios informacijos apie šių rinkų dydį ir struktūrą bei jose veikiančius konkurentus, viršijo jurisprudencijoje dėl konkrečios sąsajos nustatytus reikalavimus (žr. 2021 m. liepos 15 d. Sprendimą *Deutsche Lufthansa / Komisija*, C-453/19 P, EU:C:2021:608, 63 ir 64 punktus). Be to, man neatrodo, kad tokia griežta rinkos ir ginčijamų priemonių poveikio ūkio subjektų padėčiai analizė reikalinga siekiant nustatyti konkurencijos iškreipimą, kuris yra vienas iš sąvokos „valstybės pagalba“, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, elementų.

³¹ Beje, man kyla klausimas, ar ši analizė taip pat nebūtina, kiek tai susiję su konkrečios sąsajos sąlyga.

³² Vis dėlto iš šios išvados 21 punkte nurodytos suformuotos jurisprudencijos matyti, kad nors tiesioginės sąsajos negalima nustatyti atsižvelgiant vien į konkurencinio santykio galimybę, šiuo atveju pakanka nusistovėjusio konkurencinio santykio.

37. Taigi manau, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, vertindamas tiesioginę sąsają su apeliante, kai tiesioginės sąsajos su jos nariais nebuvimą iš esmės motyvavo konkrečios sąsajos su jais nebuvimu.

38. Taigi siūlau pirmąjį pagrindą pripažinti pagrįstu ir atitinkamai panaikinti skundžiamą nutartį.

B. Dėl proceso pirmojoje instancijoje

39. Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmą pastraipą tuo atveju, jei Teisingumo Teismas panaikina Bendrojo Teismo sprendimą, jis gali pats paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti, arba grąžinti bylą Bendrajam Teismui.

40. Nors šioje proceso stadijoje Teisingumo Teismas negali priimti sprendimo dėl Bendrajame Teisme pareikšto ieškinio esmės, jis turi reikiamos informacijos, kad galėtų priimti galutinį sprendimą dėl šio ieškinio, pareikšto dėl ginčijamo sprendimo, priimtumo. Klausimas dėl apeliančios teisės pareikšti ieškinį, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnyje numatytą trečiąjį atvejį, buvo aptartas Bendrajame Teisme laikantis rungimosi principo, o jį nagrinėjant nereikia imtis jokių papildomų proceso organizavimo ar bylos tyrimo priemonių.

41. Taigi pirmiausia reikia išnagrinėti pirmojoje instancijoje pareikšto ieškinio priimtumą tam, kad tuo atveju, jei šis ieškinys būtų pripažintas priimtiniu, jis būtų grąžintas Bendrajam Teismui, kad šis galėtų priimti sprendimą dėl esmės.

42. Nagrinėjamu atveju Bendrasis Teismas atmetė ieškinį kaip nepriimtina, motyvuodamas tuo, kad apeliante neturėjo teisės pareikšti ieškinio dėl, pirma, poveikio jos pačios, kaip asociacijos, interesams ir, antra, jai, kaip savo narių interesų atstovei, kiek tai susiję su jų teise pareikšti ieškinį, kaip tai suprantama atitinkamai pagal kiekvieną iš SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje numatytų atvejų.

43. Pirmiausia išnagrinėsiu ieškinio priimtumą dėl apeliančios, kaip savo narių interesų atstovės, teisės pareikšti ieškinį, kiek tai susiję su SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje numatytu trečiuoju atveju. Kadangi ginčijamo sprendimo pripažinimas „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktu“ nėra ir, beje, nebuvo ginčijamas³³, savo analizėje daugiausiai dėmesio skirsiu tiesioginei sąsajai su apeliante (B.1 skirsnis) ir įgyvendinimo priemonių nebuvimui (B.2 skirsnis).

1. Dėl tiesioginės sąsajos su apeliante

44. Visų pirma primenu, jog tam, kad būtų daromas tiesioginis poveikis asmeniui, svarbu, kad, pirma, ginčijamas aktas darytų tiesioginį poveikį šio asmens teisinei padėčiai ir, antra, nepalikyt jokios diskrecijos adresatams, kuriems pavesta jį įgyvendinti, nes toks įgyvendinimas yra visiškai automatinis ir išplaukia tik iš Sąjungos teisės aktų, netaikant kitų tarpinių normų³⁴.

³³ Iš tiesų ginčijamo sprendimo, kaip ir sprendimo, dėl kurio buvo priimtas Sprendimas *Montessori*, tikslas nėra laikyti ginčijamą priemonę nesuderinama valstybės pagalba, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnį, todėl jis yra visuotinai taikomas, nors ir nėra teisėkūros procedūra priimtas aktas. Taigi tai yra „reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktas“, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje numatytą trečiąjį atvejį (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Montessori* 22–33 punktus).

³⁴ Žr. šios išvados 19 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją.

45. Kadangi nagrinėjama atveju antroji šios sąlygos dalis iš tikrųjų neaptariama³⁵, savo analizėje daugiausiai dėmesio skirsiu klausimui, ar ginčijamas sprendimas daro tiesioginį poveikį apeliančioms, ypač jos narių, teisinei padėčiai.

46. Remiantis šios išvados 21 ir 22 punktuose nurodyta jurisprudencija, reikia patikrinti, ar apeliančė „tinkamai išdėstė priežastis, kodėl dėl ginčijamo sprendimo jos nariai gali atsidurti nepalankioje konkurencinėje padėtyje ir dėl to gali būti daromas poveikis jos teisinei padėčiai“.

47. Sprendimo *Montessori* 50 punkte Teisingumo Teismas pripažino, kad ieškovės įvykdė šiuos reikalavimus, „pateik[damas] pagrindžianči[us] įrodym[us], kurių Komisija neginčijo“. Byloje, kurioje buvo priimtas tas sprendimas, ieškovės teigė, kad atitinkamos jų įstaigos buvo netoli nuo panašią veiklą vykdančių subjektų, todėl jie veikė toje pačioje paslaugų ir toje pačioje geografinėje rinkoje, ir kad šie subjektai *a priori* atitiko reikalavimus, kad būtų galima taikyti ginčijamas priemones. Taigi man atrodo, kad Teisingumo Teismas iš esmės apsiribojo konstatavimu, kad ieškovės tvirtino, jog egzistuoja konkurenciniai santykiai su potencialiais atitinkamos priemonės naudotojais.

48. Tie patys reikalavimai, kuriuos reikia vertinti kiekvienu konkrečiu atveju, buvo daugiau ar mažiau plačiai aiškinami vėlesnėje Bendrojo Teismo jurisprudencijoje³⁶.

49. Kiek tai svarbu atliekant šį vertinimą, apeliančė nurodė, pirma, kad ji yra profesinė asociacija, kuri Danijoje atstovauja mažoms mėsinėms, skerdykloms, didmenininkams ir perdirbimo įmonėms, antra, kad daug jos narių dėl vykdomos veiklos konkuruoja su didele toje pačioje srityje Danijos teritorijoje veikiančia įmone *Danish Crown*, užimančia labai dideles rinkos dalis, t. y. atitinkamai 95 % ir 63 % kiaulių ir telyčių skerdimos rinkos, ir galiausiai, kad pagal ginčijamą priemonę *Danish Crown*, atsižvelgiant į didelį jos nuotekų kiekį, taikomas pagal trečiąją pakopinio modelio dalį nustatytas įnašas³⁷, o tai jai suteikia teisę į mažesnius mokesčius, palyginti su tais, kuriuos moka apeliančės nariai, kuriems taikomi tik didesni pirmose dviejose šio modelio dalyse numatyti įnašai.

50. Žinoma, apeliančės pirmojoje instancijoje pateikti motyvai yra labai paviršutiniški, be to, juose aiškiai neatskiriamos įvairios ieškinio priimtumo sąlygos. Vis dėlto vadovaujantis minėtais *teiginiais*, kurių nei Komisija, nei Danijos Karalystė tinkamai neginčijo vykstant procesui, nėra pagrindo ginčyti, kad apeliančė nurodė reikšmingas aplinkybes, kuriomis remiantis labai tikėtina, kad jos nariai (ar bent dalis jų) konkuruoja su Danijos teritorijoje tą pačią veiklą vykdančia bendrove, kuri, jos teigimu, gali pasinaudoti ginčijamomis priemonėmis³⁸.

³⁵ Iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad sprendimas, kuriuo valstybės priemonė nepripažįstama valstybės pagalba, kaip ir ginčijamas sprendimas, daro teisinį poveikį visiškai automatiškai tik pagal Sąjungos teisės aktus ir netaikant kitų tarpinių taisyklių (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Montessori* 54 punktą).

³⁶ Dėl ieškinių, pripažintų priimtinais, žr. 2021 m. balandžio 14 d. Sprendimą *Verband Deutscher Alten- und Behindertenhilfe ir CarePool Hannover / Komisija* (T-69/18, EU:T:2021:189, 157 ir 158 punktai) ir 2021 m. birželio 2 d. Sprendimą *Casa Regina Apostolorum della Pia Società delle Figlie di San Paolo / Komisija* (T-223/18, nepaskelbtas Rink., EU:T:2021:315, 95–99 punktai); dėl ieškinio, pripažinto nepriimtiniu, žr. 2019 m. rugsėjo 24 d. Bendrojo Teismo nutartį *Opere Pie d'Onigo / Komisija* (T-491/17, EU:T:2019:692, 31–35 punktai).

³⁷ Konkrečiau kalbant, jai taikoma trečioji šio modelio dalis, nes jos išleidžiamos nuotekos viršija pirmoje ir antroje dalyse nurodytus kiekius (žr. šios išvados 4 išnašą).

³⁸ Be to, man kyla klausimas, ar pats Bendrasis Teismas skundžiamos nutarties 77 punkte netiesiogiai nepripažino, kad apeliančės nariai bent jau atitiko sąlygą būti tariamos valstybės pagalbos gavėjos konkurentais, kai iš pradžių nurodė, kad „nors ieškovė, be abejonės, tvirtino, jog jos nariai konkuravo su didelėmis skerdyklomis, gaunančiomis tariamą pagalbą, ji neįrodė konkretaus tariamos pagalbos poveikio savo nariams ir jų pačių konkurencinei padėčiai atitinkamoje rinkoje“, ir toliau šios nutarties 78 punkte padarė išvadą, kad šio konkurencinio santykio „nepakanka siekiant įrodyti, kad jos narių konkurencinė padėtis rinkoje yra iš esmės paveikta ir kad jie yra konkrečiai susiję su [ginčijamu] sprendimu“ (išskirta mano).

51. Šiomis aplinkybėmis, kadangi Sąjungos teismas, nagrinėdamas priimtimumo klausimą, neturi priimti galutinio sprendimo dėl konkurencinių santykių tarp apeliančės ir ginčijamos priemonės gavėjų³⁹, manau, jog apeliančė „tinkamai paaiškino“, kodėl dėl ginčijamo sprendimo, kuriuo paliekami visi ginčijamos priemonės padariniai, jos nariai gali atsidurti nepalankioje konkurencinėje padėtyje ir dėl to gali būti daromas tiesioginis poveikis jų teisei padėčiai, visų pirma jų teisei šioje rinkoje nepatirti dėl šios priemonės iškraiptos konkurencijos.

52. Taigi manau, kad ginčijama priemonė yra tiesiogiai susijusi su apeliante, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje numatytą trečiąjį atvejį.

2. Dėl įgyvendinimo priemonių nebuvimo

53. Komisijos ir Danijos vyriausybės teigimu, nagrinėjamu atveju egzistuoja įgyvendinimo priemonės, kaip jos suprantamos pagal SESV 263 straipsnio ketvirtą pastraipą, todėl šioje nuostatoje numatytas trečiasis atvejis netaikytinas. Konkrečiau kalbant, jos tvirtina, kad pagal ginčijama priemone nustatytą sistemą valymo įrenginių operatoriai kiekvienais metais nustato tarifą, taikomą trims pakopinio modelio etapams, ir kad šį tarifą patvirtina kompetentingos savivaldybės tarybos. Vėliau kiekviena nuotekas išleidžianti Danijos įmonė gauna pranešimą apie mokestį, susijusį su jos mokėtiniu mokesčiu už nuotekų tvarkymą. Taigi apeliančės nariai galėjo ginčyti šį pranešimą apie mokestį nacionaliniame teisme, tvirtindami, kad aptariama schema yra neteisėta valstybės pagalba daug vandens suvartojančioms įmonėms.

54. Pirmiausia primenu, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją žodžių junginys „dėl kurių nereikia patvirtinti įgyvendinimo priemonių“, kaip jis suprantamas pagal SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos sakinio trečiąją dalį, turi būti aiškinamas atsižvelgiant į šios nuostatos tikslą, kuris, kaip matyti iš jos genezės, yra išvengti situacijų, kai asmuo priverčiamas pažeisti teisę, kad galėtų kreiptis į teismą. Tuo atveju, kai reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktas daro tiesioginį poveikį fizinio ar juridinio asmens teisei padėčiai ir dėl jo nereikia patvirtinti įgyvendinimo priemonių, kyla rizika, kad toks asmuo neteks veiksmingos teisminės gynybos, jei negalės tiesiogiai pareikšti ieškinio Sąjungos teisme, siekdamas užginčyti tokio reglamentuojamojo pobūdžio teisės akto teisėtumą. Iš tiesų, nesant įgyvendinimo priemonių, fizinis ar juridinis asmuo, net jei atitinkamas aktas būtų tiesiogiai su juo susijęs, galėtų kreiptis dėl šio akto teisminės kontrolės tik pažeidęs šio akto nuostatas; tokiu atveju jis turėtų remtis jų neteisėtumu bylose, kurios jam būtų iškeltos nacionaliniuose teismuose⁴⁰.

55. Vis dėlto, jei dėl reglamentuojamojo pobūdžio teisės akto reikia patvirtinti įgyvendinimo priemones, Sąjungos teisės sistemos paisymo teisminė kontrolė užtikrinama neatsižvelgiant į tai, ar šias priemones priima Sąjunga, ar valstybės narės. Fiziniai ar juridiniai asmenys, kurie dėl SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje numatytų priimtimumo reikalavimų negali tiesiogiai Sąjungos teisme ginčyti Sąjungos reglamentuojamojo pobūdžio teisės akto, yra apsaugoti nuo tokio akto taikymo, nes jiems suteikta galimybė ginčyti dėl šio akto priimtas įgyvendinimo priemones⁴¹.

³⁹ Žr. šios išvados 21 punktą.

⁴⁰ Žr. Sprendimo *Montessori* 58 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją.

⁴¹ Žr. Sprendimo *Montessori* 59 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją. Kai tokį aktą turi įgyvendinti Sąjungos institucijos, organai ar įstaigos, fiziniai ar juridiniai asmenys, laikydamiesi SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje nustatytų reikalavimų, gali pareikšti tiesioginį ieškinį Sąjungos teisme dėl įgyvendinimo aktų ir pagal SESV 277 straipsnį tokiam ieškiniumi pagrįsti remtis aptariamo pagrindinio akto neteisėtumu. Kai jį įgyvendinti turi valstybės narės, šie asmenys gali nacionaliniuose teismuose remtis atitinkamo pagrindinio akto negaliojimu ir taip priversti juos remiantis SESV 267 straipsniu kreiptis į Teisingumo Teismą su prejudicialiais klausimais (žr. Sprendimo *Montessori* 60 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

56. Beje, Teisingumo Teismas yra ne kartą nusprendęs, kad vertinimą, ar dėl reglamentuojamojo pobūdžio teisės akto reikia patvirtinti įgyvendinimo priemones, būtina atlikti atsižvelgiant į asmens, siekiančio pasinaudoti teise pareikšti ieškinį pagal SESV 263 straipsnio ketvirtos pastraipos sakinio trečią dalį, poziciją. Todėl nesvarbu, ar dėl nagrinėjamo akto reikia patvirtinti įgyvendinimo priemones kitiems asmenims. Be to, atliekant šį vertinimą, reikia atsižvelgti tik į ieškinio dalyką⁴².

57. Be to, Teisingumo Teismas nusprendė, kad nors nacionalinės nuostatos, kuriomis sukuriamą pagalbą schema, ir šias nuostatas įgyvendinantys aktai, pavyzdžiui, pranešimas apie mokestį, pagalbą gavėjų atžvilgiu yra įgyvendinimo priemonės, nustatytos sprendime, kuriuo ta pagalbą schema pripažįstama nesuderinama su vidaus rinka arba kuriame nuspręsta, kad ta pagalbą su šia rinka suderinama, jei laikomasi atitinkamai valstybei narei nustatytų išipareigojimų⁴³, ši jurisprudencija negali būti taikoma nacionalinės priemonės gavėjų konkurentų atveju, nes buvo pripažinta, jog ta priemonė nėra valstybės pagalbą, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, kadangi tokio konkurento padėtis iš tiesų skiriasi nuo toje jurisprudencijoje aptariamų pagalbą gavėjų padėties, nes tas konkurentas neatitinka nacionalinėje atitinkamoje priemonėje nustatytų sąlygų, kad galėtų pasinaudoti pagalbą⁴⁴.

58. Nagrinėjamu atveju, pirma, neegzistuoja Komisijos ar kitų Sąjungos institucijų priimtos ginčijamo sprendimo įgyvendinimo priemonės ir, antra, man atrodo, kad nacionalinės įgyvendinimo priemonės nėra susijusios su apeliančės nariais.

59. Tiesa, nagrinėjamu atveju apeliančės situacija iš dalies skiriasi nuo tos, dėl kurios buvo priimtas Sprendimas *Montessori*, nes jos nariai patys yra susiję su ginčijama schema ir gauna tokį patį pranešimą apie mokestį, kaip ir tariamas valstybės pagalbą gavėjas. Vis dėlto šių narių ir ginčijamos priemonės gavėjų situacija skiriasi, nes pirmieji neturi teisės į trečiojoje dalyje pagal šią priemonę nustatytą palankesnę tarifą, o tai, jų teigimu, yra valstybės pagalbą, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.

60. Šiomis aplinkybėmis, mano nuomone, būtų nenatūralu tikėtis, kad šie nariai, net ir žinodami, kad neturi teisės į šį tarifą, prašys jį taikyti vien tam, kad atsisakymą galėtų ginčyti nacionaliniame teisme, kad šis teismas būtų priverstas kreiptis į Teisingumo Teismą dėl ginčijamo sprendimo galiojimo⁴⁵.

61. Galiausiai manau, kad ginčijamas sprendimas yra reglamentuojamojo pobūdžio teisės aktas, dėl kurio nereikia patvirtinti įgyvendinimo priemonių, kiek tai susiję su apeliante, kaip tai suprantama pagal SESV 263 straipsnio ketvirtoje pastraipoje numatytą trečiąją atvejį.

62. Taigi siūlau pripažinti pirmojoje instancijoje pareikštą ieškinį priimtinu.

⁴² Žr. Sprendimo *Montessori* 61 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją.

⁴³ Žr. Sprendimo *Montessori* 63 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją.

⁴⁴ Žr. Sprendimo *Montessori* 65 punktą.

⁴⁵ Šiuo klausimu, be kita ko, žr. Sprendimą *Montessori* (65–67 punktai) ir 2020 m. spalio 28 d. Sprendimą *Associazione GranoSalus / Komisija* (C-313/19 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2020:869, 38–42 punktai).

C. Dėl bylos grąžinimo Bendrajam Teismui

63. Dėl klausimo, ar ginčijamas sprendimas yra neteisėtas, primenu, kad Bendrasis Teismas pripažino ieškinį nepriimtinu, neišnagrinėjęs dėl šio sprendimo pateiktų pagrindų iš esmės. Vis dėlto šie pagrindai yra susiję su faktinių aplinkybių vertinimu, kuris nepriklauso Teisingumo Teismo jurisdikcijai⁴⁶.

64. Taigi manau, kad šioje bylos stadijoje negalima priimti sprendimo dėl esmės ir kad pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmą pastraipą bylą reikia grąžinti Bendrajam Teismui, kad jis priimtų sprendimą dėl ieškinio pagrįstumo.

VI. Dėl bylinėjimosi išlaidų

65. Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra pagrįstas ir Teisingumo Teismas pats priima galutinį sprendimą byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą sprendžia šis teismas.

66. Pagal šio reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliacinėse bylose pagal jo 184 straipsnio 1 dalį, iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo.

67. Galiausiai pagal minėto reglamento 140 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliacinėse bylose pagal jo 184 straipsnio 1 dalį, įstojusios į bylą valstybės narės ir institucijos padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

68. Šioje byloje, jeigu Teisingumo Teismas nuspręstų grąžinti bylą Bendrajam Teismui, nereikia priimti sprendimo dėl bylinėjimosi išlaidų⁴⁷.

VII. Išvada

69. Atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus, siūlau Teisingumo Teismui:

- panaikinti 2020 m. gruodžio 1 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo nutartį *Danske Slagtermestre / Komisija* (T-486/18, nepaskelbta Rink., EU:T:2020:576),
- pripažinti pirmojoje instancijoje pareikštą ieškinį priimtinu,
- grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad šis priimtų sprendimą dėl pirmojoje instancijoje pareikšto ieškinio pagrįstumo,
- atidėti bylinėjimosi išlaidų klausimo nagrinėjimą.

⁴⁶ Žr., be kita ko, 2020 m. kovo 26 d. Sprendimą *Larko / Komisija* (C-244/18 P, EU:C:2020:238, 25 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

⁴⁷ Vis dėlto, jeigu Teisingumo Teismas galutiniu sprendimu atmestų ieškinį kaip nepriimtina, reikėtų nurodyti *Danske Slagtermestre* padengti savo ir Europos Komisijos patirtas bylinėjimosi išlaidas ir nuspręsti, kad Danijos Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.